

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ПРАВА ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
ТА МІЖНАРОДНОГО ПРАВА**

МАТЕРІАЛИ

**Всеукраїнської наукової онлайн-конференції
за міжнародною участю**

29 жовтня 2020 року

Київ 2020

УДК 341+327

*Рекомендований до публікації вченою радою
Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса
Грінченка (протокол № 9 від 23 листопада 2020 року).*

Актуальні проблеми міжнародних відносин та міжнародного права:
матеріали Всеукраїнської наук. онлайн-конф. з міжнародною участю, м. Київ,
29 жовтня 2020 р. / Київський університет імені Бориса Грінченка. Київ:
[Електронне видання], 2020. 247 с.

У матеріалах Всеукраїнської наукової онлайн конференції за міжнародною участю висвітлено широкий спектр питань, пов'язаних із актуальними проблемами розвитку країн та регіонів, сучасних міжнародних процесів у геополітичному, культурному, енергетичному та інформаційному вимірах, міжнародних інтеграційних та дезінтеграційних процесів, питань міжнародного правопорядку на початку ХХІ ст. та різнопланових аспектів місця та ролі України в системі міжнародних відносин. На основі аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розглянуто шляхи вирішення завдань сьогодення у згаданих галузях, надано обґрунтовані пропозиції щодо шляхів покращення міжнародної взаємодії та дипломатичної діяльності, а також щодо вдосконалення чинного законодавства.

Матеріали Всеукраїнської наукової онлайн конференції адресовано вченим, практикам, фахівцям з міжнародних відносин та міжнародного права, дипломатам, слухачам магістратури, студентам вищих навчальних закладів, а також усім, хто цікавиться проблемами міжнародних відносин та міжнародного права.

*Матеріали подані в авторській редакції. Редакція журналу не несе
відповідальності за зміст тез доповіді та може не поділяти думку автора.*

УДК 341+327

© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2020

ЗМІСТ

Вступне слово	7
Секція 1. Актуальні проблеми розвитку країн та регіонів	
Жалоба Ігор	8
Китайський новий шовковий шлях як виклик – реакція європейської «творчої меншості» (за матеріалами німецьких ЗМІ)	
Ціватий Вячеслав	12
Африка в сучасному поліцентричному світі: український вимір (інституціональний дискурс)	
Vdovychenko Victoria	17
One step forward, COVID-step back: the Three Seas Initiative Summit in 2020 as a Challenge for the Baltic states and Ukraine	
Купрій Тетяна	20
Коронавірус як інструмент політичного піару Д. Трампа на виборах 2020 р. у США	
Перга Тетяна	25
Екологічні проблеми Австралії в історичній ретроспективі	
Горобець Ігор	30
Нагірно-карабаський конфлікт 2020 р.	
Омельченко Андрій, Федькова Ірина	32
Економічні чинники розвитку туристичної галузі Каталонії	
Шимкевич Катерина	35
Процес примирення у повоєнній Хорватії (1995–2020 рр.): особливості та проблеми	
Михтуненко Вікторія	40
Вплив глобальних трансформаційних процесів на зміни векторів зовнішньої політики Польщі на початку XXI століття	
Касаткіна Катерина	43
Кубинська політика США: історична ретроспектива 1950-х – 1970-х рр.	
Бойко Ольга	47
Аналіз нової концепції туристичного районування республіки Болгарія	
Секція 2. Міжнародні процеси у геополітичному, культурному, енергетичному та інформаційному вимірах	
Цветков Олександр	53
Роль дипломатії у врегулюванні конфліктів та обмеженні гонки озброєнь у сучасному світі	
Луцишин Галина	57
Культурна дипломатія Польщі в Україні: діяльність державних культурних інституцій	
Стоян Тетяна, Желєзко Алла	61
Роль культурних контекстів у міжнародних комунікаційних процесах	
Подрез Юлія	65
Передумови виникнення інформаційних війн як феномен сучасних міжнародних відносин	

Маклюк Ольга	69
Ритуалізація колективної травми в об'єктах історико-культурного туризму	
Слюсаренко Ірина	73
Значення культури для реалізації цілей сталого розвитку	
Бессонова Марина	77
Канадсько-американські інформаційні відносини через призму географічного детермінізму	
Алієв Максим	82
Енергетичний вимір у сучасних міжнародних економічних відносинах	
Соломенна Тетяна	86
Культурна політика ЄС в XXI столітті	
Черкасов Станіслав	90
Геополітичні концепти цивілізаційного аналізу міжнародних відносин	
Казакова Оксана	96
Франція та країни Магрибу: динаміка взаємовідносин	
Лісовська Мирослава	99
Брендинг безпечного відпочинку та криза міжнародного туризму в умовах пандемії COVID-19 (на прикладі Грузії)	

Секція 3. Міжнародні інтеграційні та дезінтеграційні процеси

Грицяк Ігор, Грицяк Наталя	103
Європейський інструмент сусідства в реалізації Європейської політики сусідства	
Мелещенко Тетяна	108
Україна-НАТО: новий ракурс сприйняття	
Матвієнків Світлана	112
Теоретико-методологічні основи дослідження поняття «війна»	
Ворошилова Інна	116
Діяльність ЮНЕСКО у сфері міжнародної інформаційної політики (на прикладі програми «Інформація для всіх»)	
Пістракевич Олена	121
Стан виконання Річної національної програми під егідою комісії Україна-НАТО на 2020 р.	
Лукач Наталія, Зазуляк Зоряна	126
Енергетична дипломатія Європейського Союзу та її глобальна роль	
Кибіч Яна	129
Вплив британських медіа на результати референдуму про членство Великої Британії в ЄС	

Секція 4. «Труднощі перекладу»: питання міжкультурної комунікації у міжнародних відносинах

Yeung Inna	135
Slogans lost in translation	
Зарудня Ольга	138
Формування професійно орієнтованого мовлення у студентів спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» у межах дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)»	

Безпалова Наталія	141
Рольові ігри з англійської мови для студентів-міжнародників	
Качур Ірина	145
Особливості перекладу міжнародних документів	
Терещук Марія	148
Соціально-комунікативна роль перекладу в царині міжнародних відносин	
Кушнір Анна	150
Регіональні студії засобами іноземної мови: історико-культурологічний аспект	
Ярмошенко Олександра	153
Потенційні можливості для студентів-міжнародників: переваги складання міжнародного іспиту DELE	

Секція 5. Міжнародний правопорядок на початку XXI ст.

Tymchenko Liliana	156
Terminology of the institute of non-recognition in modern international law	
Братко Ірина	159
Принципи рівності та справедливості у міжнародному праві: економічний вимір	
Анісімова Марина	162
Пандемія COVID-19 і життя українських заробітчан: тільки негатив чи зиски теж існують?	
Stolper Inesa	166
Digital technologies for better justice: some reflections on international human rights standards in digitalized civil litigation	
Omeljanciuk Aleksej	170
Decriminalization of the liability of medical workers: analysis of the grounds and aspects	
Тимченко Лаура	173
Принцип «толерантності» у роботах Е.Е. Шмітта	

Секція 6. Україна в системі міжнародних відносин

Андрєєв Віталій, Михайленко Галина	177
Українське посольство 1919 р. у Туреччині під головуванням О. Лотоцького: на шляху до проголошення автокефалії української православної церкви	
Калінічева Галина	180
Інтернаціоналізація освітнього простору: виклики та перспективи для України	
Брайчевська Олена	184
Україна у зовнішній політиці королівства Норвегія (2014-2019 рр.)	
Губицький Любомир, Мельник Ганна	189
Територіальна цілісність України в зовнішньополітичних доктринах республіки Польща	
Ілюк Тетяна	193
Суспільні комунікації в умовах гібридної війни Росії проти України: виклики та загрози	
Міщенко Михайло, Стоян Тетяна	198
Розвиток міжнародних відносин УРСР у 1945-1970 рр.	

Тарвердова Яна	200
До історії відносин Британської та Російської імперій: консул у Херсоні та Миколаєві Георг Олександр Стевенс	
Секція 7. Студентські дослідження у царині міжнародних відносин	
Матревич Катерина	205
Роль аналітичних центрів у формуванні механізму зовнішньополітичного курсу Великої Британії 2010-2019 рр.	
Карабардін Андрій	208
Розвиток відносин України і НАТО за часів президентства Петра Порошенка	
Бірецька Соломія	212
Програми США в Україні у сфері зміцнення демократії: особливості реалізації та перспективи	
Вовчанська Тетяна	217
Роль ЄС у врегулюванні конфлікту на Донбасі	
Корженівська Вікторія	220
Роль інтернет-комунікацій у кризі в Білорусі	
Гладиш Олена	222
Культурне співробітництво України та ЄС: програма ЄС «креативна Європа»	
Штомпель Ярослав	226
Виконання рішень європейського суду з прав людини	
Поліщук Валентина	231
Питання гендерної рівності в плані дій ЄС – Україна	
Наумов Арсеній	233
Міжкультурні комунікації в освітньому просторі закладів вищої освіти	
Бистра Вікторія	237
Питання нелегальної імміграції у передвиборчих програмах Д. Трампа 2016 та 2020 років	
Наші автори	241

найефективніші результати та вирішувати саме ті проблеми, які є найбільш важливими саме для них. При цьому забезпечується плідна співпраця як між окремими країнами і регіонами, так і між іншими учасниками цього взаємовигідного процесу.

Список використаних джерел:

1. Information for All Programme (IFAP). UNESCO – Official web-site. URL: <https://en.unesco.org/programme/ifap>
2. World Summit on the Information Society (WSIS). UNESCO – Official web-site. URL: <https://en.unesco.org/themes/building-knowledge-societies/wsisis>
3. Memory of the World. UNESCO – Official web-site. URL: <https://en.unesco.org/programme/mow>

Відомості про автора:

Ворошилова Інна, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, доцент кафедри міжнародних відносин та міжнародного права, Київський університет імені Бориса Грінченка (м. Київ, Україна).

Voroshylova Inna, PhD in Law (International Law), Senior Researcher, Assistant Professor of the Chair of International Relations and International Law, Borys Grinchenko Kyiv University (Kyiv, Ukraine).

UNESCO ACTIVITIES IN THE FIELD OF THE INTERNATIONAL INFORMATION POLICY (CASE OF UNESCO PROGRAMME «INFORMATION FOR ALL»)

Олена Пістракевич

Київський університет імені Бориса Грінченка

м. Київ, Україна

o.pistrakevych@kubg.edu.ua

СТАН ВИКОНАННЯ РІЧНОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ ПІД ЕГІДОЮ КОМІСІЇ УКРАЇНА-НАТО НА 2020 р.

Починаючи з лютого 1992 року, коли відбувся перший візит генерального секретаря НАТО М.Вернера до Києва, в ході якого Україна була запрошена до участі в Раді Північноатлантичного співробітництва, відбуваються активні контакти та співробітництво з НАТО. 21 лютого 2019 року набули чинності зміни до Конституції, які закріплюють стратегічний курс країни на набуття повноправного членства в Європейському Союзі та НАТО [3]. Для досягнення реальних результатів від реалізації політики інтеграції до НАТО Україна має належним чином реалізувати Річні національні програми, які слугують координаційним механізмом та відображають українську стратегію, починаючи від реформ сектору безпеки і оборони і закінчуючи боротьбою з корупцією, економічним розвитком тощо. Річні національні програми під егідою Комісії Україна – НАТО є системними документами, які містять опис реформ за відповідними напрямками, визначають їх стратегічну мету, цілі, пріоритетні

завдання і заходи, необхідні для забезпечення ефективної планомірної реалізації закріпленого Конституцією України стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства в Організації Північноатлантичного договору[4].

26 травня 2020 року Президентом України було затверджено Річну національну програму під егідою Комісії Україна – НАТО на 2020 рік з Додатком 1 [1], де визначені Пріоритетні завдання та заходи Програми. Особливу увагу у Програмі приділено, зокрема, питанням щодо: активізації процесів досягнення відповідності критеріям членства в НАТО шляхом прискорення внутрішньодержавних реформ, переведення сектору безпеки і оборони України на стандарти НАТО та покращення взаємосумісності Збройних Сил України з арміями держав – членів НАТО, зміцнення демократичного цивільного контролю над сектором безпеки і оборони, включаючи належне управління сектором безпеки і оборони України, створення Національної системи стійкості як комплексного механізму оцінки ризиків, планування/навчань, реагування на кризову ситуацію та відновлення до початкового стану держави, підвищення рівня професійної компетентності працівників у секторі безпеки і оборони та державних органах України, залучених до співробітництва з НАТО, реформування сектору безпеки і оборони України, гармонізації законодавства України із законодавством держав – членів НАТО у сферах безпеки та оборони.

Аналіз Річної національної програми під егідою Комісії Україна – НАТО на 2020 рік та моніторинг взаємодії України з НАТО за перші півроку після підписання надасть розуміння реального стану та перспективи євроатлантичної інтеграції України, зважаючи ще на те, що 12 червня Україна стала учасницею Програми розширених можливостей НАТО. [8]

Статус ЕОР – Enhanced opportunity partner, тобто Партнера з розширеними можливостями надається тим країнам, збройні сили яких вже працюють із використанням стандартів НАТО, вже є взаємосумісними з арміями Альянсу. Держави, які є партнерами НАТО з розширеними можливостями, отримують допуск до актуальної інформації, що ухвалюється Альянсом; до консультацій, сертифікації, участі в навчаннях, підготовці, оперативного планування та оцінки обстановки. Доступним для України стає також обмін розвідувальними даними з Альянсом. Також країни зі статусом ЕОР беруть участь у спільних місіях з НАТО на рівні, схожому до повноправного члена НАТО.

Крім того, 7 серпня 2020 року у НАТО заявили про розширення наукової співпраці з Україною в рамках статусу країни як партнера з розширеними можливостями з червня 2020 року. З початку співпраці у межах програми НАТО "Наука заради миру та безпеки" у 1991 році Україна із партнерами веде роботу за 27 напрямками. Цього року програма затвердила 13 нових ініціатив наукової співпраці з Україною у сфері захисту від хімічних, біологічних, радіологічних та ядерних речовин, включаючи роботу над готовністю систем реагування в надзвичайних ситуаціях та готовності медичної системи до такого роду загроз. Це також наближає до досягнення цілі 1.6.1. «Ефективне

співробітництво між вченими України та вченими держав – членів НАТО і держав – членів ЄС».

З 17 по 25 вересня 2020 року відбулися українсько-американські командно-штабні навчання Rapid Trident-2020 на Львівщині. Близько 4 тисяч військових з 9 країн взяли участь в навчаннях. Rapid Trident-2020 є продовженням серії навчань «Щит миру», розпочатих в 1995 році в межах двосторонньої співпраці між Сухопутними військами ЗСУ та Національною гвардією штату Каліфорнія (США), з залученням представників збройних сил інших країн.

Постійна морська група НАТО 2 (SNMG2) взяла участь у двосторонніх навчаннях США та України Sea Breeze 2020 20 - 24 липня 2020 року. SNMG2 є однією з чотирьох постійних груп, що складають ядро морського елемента Сил реагування НАТО, і в даний час складається з трьох фрегатів з Іспанії (ESPS Альваро де Базан, як флагман), Румунії (ROS Regina Maria) та Туреччини (TCG Йільдірім) [7].

«Sea Breeze», яка проводиться вже 20-й раз, - це щорічні навчання, що проводяться у Чорному морі біля узбережжя України, в яких беруть участь кораблі, літаки та персонал з Болгарії, Грузії, Норвегії, Румунії, Іспанії, Туреччини, України та США. Основна увага приділяється багатьом районам воєнних дій, включаючи протиповітряну оборону, протичовнову війну, управління збитками та пошук та порятунок. Він спирається на основу попередніх ітерацій, щоб забезпечити унікальні можливості навчання, спрямовані на підвищення готовності, поліпшення співпраці та сумісності.

Це приклад заходів, спрямованих на досягнення стратегічної мети 1.7 РНП щодо прийняття міжнародно спільнотою України як надійного партнера у системі міжнародної безпеки.

Серед пріоритетних завдань, зазначених у Додатку 1 до Річної національної програми під егідою Комісії Україна – НАТО на 2020 рік в тому числі є такі, заходи, спрямовані на досягнення яких вже здійснені.

Так відповіддю на поставлену ціль 2.3.5. «Система воєнної розвідки функціонує відповідно до принципів і стандартів НАТО» стало підписання Президентом України 21 жовтня 2020 Закону «Про розвідку» № 912-ІХ, який Верховна Рада ухвалила 17 вересня 2020 року, який розроблено з урахуванням досвіду правового регулювання діяльності розвідувальних органів країн-членів ЄС та країн-членів НАТО.[2] Прийняття цього закону закладає правову основу для ефективного парламентського нагляду за українськими розвідками і службами безпеки. Це важливий крок на шляху забезпечення роботи служб з більшою підзвітністю і прозорістю - наріжним каменем громадянського і демократичного врядування цим сектором та відповідно до європейських і євроатлантичних норми і принципів.

Для досягнення стратегічної мети 2.15. «Ефективний Апарат Ради національної безпеки і оборони України» 14 вересня 2020 року Президент Зеленський ввів у дію нову стратегію національної безпеки, схваленою перед тим членами РНБО, яка замінює попередню Стратегію національної безпеки та оборони від 6 травня 2015 року.[5]

Стратегія ґрунтується на трьох основних засадах державної політики у сфері національної безпеки:

- стримування – розвиток оборонних і безпекових спроможностей для унеможливлення збройної агресії проти України;

- стійкість – здатність суспільства та держави швидко адаптуватися до змін безпекового середовища й підтримувати стає функціонування, зокрема шляхом мінімізації зовнішніх і внутрішніх уразливостей;

- взаємодія – розвиток стратегічних відносин із ключовими іноземними партнерами, насамперед з Європейським Союзом і НАТО та їхніми державами-членами, США, прагматичне співробітництво з іншими державами та міжнародними організаціями на основі національних інтересів України.

Стратегія національної безпеки України є основою для розробки інших документів стратегічного планування, які визначатимуть шляхи та інструменти її реалізації: Стратегії людського розвитку, Стратегії воєнної безпеки України, Стратегії громадської безпеки та цивільного захисту України, Стратегії розвитку оборонно-промислового комплексу України, Стратегії економічної безпеки, Стратегії енергетичної безпеки, Стратегії екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату, Стратегії біобезпеки та біологічного захисту, Стратегії інформаційної безпеки, Стратегії кібербезпеки України, Стратегії зовнішньополітичної діяльності, Стратегії забезпечення державної безпеки, Стратегії інтегрованого управління кордонами, Стратегії продовольчої безпеки та Національної розвідувальної програми.

У грудні 2019 року лідери НАТО запросили Генерального секретаря Єна Столтенберга очолити здійснення переосмислення організації з тим, щоб зробити Альянс сильнішим політично та у військовому плані, так званий процес НАТО-2030 [7]. Для його підтримки Генеральний секретар призначив групу з десяти експертів. НАТО також співпрацює з членами Альянсу, експертами з державного та приватного секторів та молодими лідерами, щоб забезпечити свіже мислення. Рекомендації Генерального секретаря будуть інформувати про напрям, який лідери НАТО визначили під час зустрічей у 2021 році.

У липні віцепрем'єрка з питань європейської та євроатлантичної інтеграції Ольга Стефанішина заявила, що Україна прагне долучитися до аналітичного процесу NATO reflection process, який стане основою для формування стратегічної концепції НАТО-2030.

Отже, Річна національна програма 2020 дозволяє зробити планомірні, цілеспрямовані і зорієнтовані на результат реформи, які наближують Україну до членства в НАТО, але, на жаль, поки що не існує інструменту для моніторингу процесу виконання завдань щодо інтеграції України до НАТО. (як напр. «Пульс Угоди» або «Навігатор Угоди») для того, щоб усі органи влади і суспільство могли бачити прогрес виконання завдань у цьому напрямку. Відсутня також якась експертна платформа з питань євроатлантичної інтеграції, яка б допомогла налагодити ефективну регулярну співпрацю між експертною спільнотою та Урядом для аналітичного посилення руху до НАТО.

Зроблений моніторинг виконання Річної національної програми під егідою Комісії Україна – НАТО на 2020 рік дозволяє вже зробити деякі висновки: Річна національна програма під егідою Комісії Україна – НАТО на 2020 рік містить дуже широкий перелік реформ і стосується приведення багатьох сфер життя країни до стандартів Альянсу. Багато що вже робиться для досягнення поставлених цілей, наприклад, реформування сектору безпеки та оборони України, наукове співробітництво між Україною та країнами НАТО і ЄС, співробітництво у системі міжнародної безпеки та ін., але залишається ще багато сфер, які потребують суттєвого реформування- судова, виборча, податкова системи, система запобігання та протидії корупції, система енергозабезпечення тощо.

Список використаних джерел:

1. Додаток 1 до Річної національної програми під егідою Комісії Україна – НАТО на 2020 рік Пріоритетні завдання та заходи: Офіційне інтернет-представництво офісу Президента України URL: https://www.president.gov.ua/storage/j-files-storage/00/92/69/0bc76164a76327f67b88d23b64f6f731_1590505469.pdf (дата звернення:22.10.2020)
2. Закон України «Про розвідку» № 912-IX: Офіційний вебпортал парламенту України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/912-20#Text> (дата звернення:22.10.2020)
3. Конституція України: Офіційний вебпортал парламенту України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення:20.10.2020)
4. Річна національна програма під егідою Комісії Україна – НАТО на 2020 рік: Офіційне інтернет-представництво офісу Президента України URL: https://www.president.gov.ua/storage/j-files-storage/00/92/65/9d91df3bf88dcae15db059c69a2dbabf_1590505364.pdf (дата звернення:22.10.2020)
5. Стратегія національної безпеки України: Офіційне інтернет-представництво офісу Президента України URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037?fbclid=IwAR0vJ8KSVZ5fa6osF0gFxlI6hwLooDNIFewF3iRWLMIKoBG3bCQqiR8VSfA> (дата звернення:21.10.2020)
6. NATO forces take part in exercise Sea Breeze in the Black Sea: North Atlantic Treaty Organization URL: https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_177384.htm (дата звернення: 22.10.2020)
7. NATO-2030: North Atlantic Treaty Organization URL: <https://www.nato.int/cps/en/natohq/176155.htm> (дата звернення: 22.10.2020)
8. The Partnership Interoperability Initiative: North Atlantic Treaty Organization URL: https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_132726.htm (21.10.2020)

Відомості про автора:

Пістркевич Олена, кандидат наук з державного управління, старший викладач кафедри міжнародних відносин та міжнародного права Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка (м. Київ, Україна)

Pistrakevych Olena, Candidate of sciences (PhD) in Public Administration, Senior lecturer of the Chair of International relations and International Law, Borys Grinchenko Kyiv University (Kyiv, Ukraine).

THE STATE OF REALIZATION OF ANNUAL NATIONAL PROGRAMME UNDER THE AUSPICES OF NATO-UKRAINE COMMISSION FOR 2020

Наталія Лукач

Національний університет «Львівська політехніка»

м. Львів, Україна

nataliia.m.lukach@lpnu.ua

Зоряна Зазуляк

Національний університет «Львівська політехніка»

м. Львів, Україна

zazuliak.zorian@gmail.com

ЕНЕРГЕТИЧНА ДИПЛОМАТІЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ТА ЇЇ ГЛОБАЛЬНА РОЛЬ

На сьогодні енергетична дипломатія є важливою складовою зовнішньої політики держави та вагомим важелем впливу в сфері міжнародних відносин. Питання енергетики перебувають в епіцентрі суспільних, економічних та політичних проблем. Глобалізація спричинила появу нових тенденцій в сфері міжнародних відносин та світового господарства, зумовивши трансформацію світового енергетичного комплексу. Як наслідок, ми спостерігаємо зміну цілей, завдань, понять та цінностей ключових акторів планетарної енергетичної сфери. Триває боротьба за контроль над енергоносіями на глобальному, регіональному та локальному рівнях. Провідними акторами є як окремі держави, так і регіональні та міжнародні структури, такі як ОПЕК, МЕТ та інші. Домінуючим чинником у цих процесах виступає саме енергетична дипломатія.

Метою нашого дослідження є дефініювати поняття «енергетична дипломатія», а також з'ясувати особливості її реалізації в ЄС.

Провідними зарубіжними дослідниками впливу енергетичної компоненти на світову політику є З. Бжезинський, П. Лайнс, Г. Кіссінджер, О. Рар та ін. Чи не найбільш численними є дослідження енергетичної дипломатії науковців Російської Федерації В. Салигіна, А. Сафаряна, Т. Зонова, І. Жукова, І. Томберга, А. Текеєва, С. Жизнина, Л. Гудрича та ін. У вітчизняному науковому дискурсі проблематика актуалізується внаслідок загострення російсько-українських відносин. Проблеми енергетичного виміру політики загалом, а також місця енергетичної дипломатії у сфері зовнішньої політики досліджено у наукових працях М. Гончара, Г. Перепелиці, Н. Слободян, Н. Кацер-Бучковської, А. Шевцова, А. Дорошкевича[3], Ю. Седяра, О. Дікареєва, Є. Магди, І. Преснякова, І. Озимок, Н. Новак [2].